

Mersin’de 2016 yılı; ağustos-ekim ayları antidepresan bitki ve ilaç satış oranları

Ali Uğur

Ayşe Everest

Şehir Hastanesi, Mersin

Mersin Ün. Biyoloji Bölümü, Mersin

aliugurrr@mynet.com

ayseeverest@mynet.com

ÖZET

Günümüzün en büyük sorunlarından biri olan depresyonu insanların yenme yöntemlerinden olan bitki ve ilaç satışları, geleneksel tıp ve medikal tıp açısından değerlendirerek; Mersin İl Sağlık Müdürlüğü ile bazı aktar ve eczaneler çerçevesinde araştırılmıştır.

Mersin’de 2016 yılı ağustos-eylül-ekim aylarında; eczanelerden alınan ilaçların sayısına bakıldığında ilk sırada (% 39) antidepresan ilaçların yer aldığı görülmektedir. Diğerleri vitamin (% 31) ve diyet (% 17) için kullanılan ilaçlardır. Aktarlar için ise aynı tarihlerde papatya, kantaron, melisa, kedi otu, ginko, panax/ginseng ve ihlamurun tüketildiği saptanmıştır. Almanya ve İngiltere’ de de sağlık ürünleri marketleri ve diğer marketlerde en sık satılan bitkiler ginko, ginseng, ezan çiçeği, sarmısak, ekinezya ve kedi otudur.

Mersin için; en sık kullanılan antidepresan ilaç sıralaması Sertralin, Escitalopram, Fluoksetin, Paroksetin ile Sitalopram ve bitkisel çay sıralaması ise Papatya, Kantaron, Melisa, Kediotu ile Ihlamurdur.

Antidepresan ilaçların eczanelerden tekrarlı alım sıklığı ayda ve onbeş günde bir olup, kullanım şekli ise 1x1 şeklindedir. Antidepresan ilaç/kutu kullanan hasta yaş grubu oran olarak % 53 yetişkin, % 35 yaşlı ve % 15 çocuk hastadır. Yetişkin hastaların yaklaşık % 10’ u, çocuk hastaların ise yaklaşık % 5’ i psikiyatri polikliniklerine başvurmuştur.

Etken maddesi Essitalopram olan antidepresan ilacın satış verilerine bakılarak Mersin, Gaziantep, Kahramanmaraş illerini nüfusa oranla karşılaştırdığımızda en fazla kullanıcı ilin Kahramanmaraş olduğu görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Antidepresan ajanlar, Psikoterapi, Depresyon.

The marketing values of antidepressant plant and medicine of Mersin from August to October in 2016.

Ali Uğur

Ayşe Everest

City Hospital, Mersin

Mersin University, Science and Art Faculty,
Biology Department, Çiftlikköy-Mersin

aliugurrr@mynet.com

ayseeverest@mynet.com

Abstract

This study contain the marketing values in herbalmarkets and pharmacies of the cope of with depression was one of the important problem. This work done between August to October in 2016. The informants were collected by interview with herbalists and pharmacies and Mersin city health administrative.

As a result, local people were using with the various medicines and plant species and these data indicated that the medicines was 39 %, also the plants was 1.76 % for themental and neurological disorders.

We documented the traditional ethnobotanical data herited by local people living in Mersin. If these datas (eg. essialopram) in Mersin compare with the other cold cities, the primary marketing will be seen in Kahramanmaraş.

Keywords: Psychotherapy, antidepressants, Depression.

GİRİŞ

Depresyon ve anksiyete bozuklukları sıklıkla birlikte görülen ve de diğer tıbbi hastalıklara da çok sık eşlik ederek onların seyrini ve tedavi yanıtını olumsuz olarak etkileyen hastalıklardır. Depresyonun klinik olarak farklı ve bazen tanısı zor olan birkaç alt tipi bulunur. Genel tıbbi duruma bağlı anksiyete bozukluklarının yanı sıra, panikatak, yaygın anksiyete, sosyal anksiyete ve travma sonrası stres bozukluğu ile özgül fobi ve bunlarla ilişkili bozukluklar anksiyete bozuklukları olarak tanımlanmıştır. Bu bozuklukların tanı ve tedavilerinin genel tıbbi hastalıkların seyrini ve prognozunu etkilemesi bakımından, psikiyatristler dışındaki hekimleri de ilgilendirdiği bazı araştırmacılarca aktarılmıştır (Karamustafalıoğlu ve Yumrukçal, 2011). Ancak, kırmızı, yeşil reçetelerle ve reçetesiz satılan antidepressanlar, hele ki alkolle kullanıldığında intihar eylemlerini de artırabilir ve basın yayın organlarına düşecek haberlere konu da olabilmektedir.

“Anksiyete, kişinin sağlığıyla ilgili olumsuz değerlendirmelere yol açarak kendi bedensel duyularına odaklaştırır ve nedeni belirsiz ya da şüpheli belirtileri ciddi fiziksel hastalıklara yönlendirebilir” fikrinden hareketle, anksiyetenin ağrı eşliğini düşürdüğü ve benzeri duyulara olan toleransı azalttığı şeklinde açıklanan araştırmalar yapılmıştır. Ama aynı zamanda geçirdikleri hastalıkları hatırlayan, benzeri seçici algılar ile halsizlik, nefes darlığı, yorgunluk ve barsak sendromları yaşayan kişilerin sevgi ve mükemmellik arayışındaki insanlar olduğu da aktarılmıştır (Özen ve ark, 2011). Depresyonlu hastaların yaklaşık %50'sinden fazlasında

anksiyete birlikteliği mevcuttur (Akar, 2016). Beklenti ve sosyal fobiye bağlı anksiyetenin genellikle alkol kullanımıyla çözülmeye çalışıldığı, kadın hastaların alkolü rahatsız edici detayları untabilmek için ve erkek hastaların ise cesareti artırdığı için kullandıkları düşünülmekte ve alkol kullanımı tedavisi için ise yine SSRI' lar tavsiye edilebilmektedir (<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/pskguncel/article/view/5000076385/5000070442>).

Yaygın anksiyete bozukluğunda GABA, panik bozuklukta serotonin ve GABA, sosyal anksiyete bozukluğu ve obsesif kompulsif bozuklukta serotonin ve dopamin, travma sonrası stres bozukluğunda GABA ve norepinefrinin bu bozukluklarda rol desteği yaptığı benzer araştırmacılarca yayınlanmıştır (Karadag, 2010).

Selektif serotonin geri alım inhibitörlerinin (SSRI), sosyal anksiyete bozukluğu tedavisinde etkinliğini araştıran bazı çalışmalarda, SSRI' ların en fazla tercih edilen ilk sıra tedaviler olduğunu aktaran bazı diğer araştırmacılar ise, Amerikan Gıda ve İlaç Birliğinin (FDA) paroksetin, sertralin ve venlafaksini sosyal anksiyete bozukluğu tedavisinde onayladığını ancak klinik çalışmaların, FDA onaylı olmasalar da, fluoksetin, fluvoksamin ve essitalopramın da sosyal anksiyete bozukluğu tedavisinde etkili olabileceğini vurgulamaktadırlar. Sosyal anksiyete bozukluğunda ilk sıra tedaviler için SSRI' lardan Paroksetin, hızlı ya da kontrollü salınımlı Sertralin, Fluoksetin, Fluvoksamin, hızlı ya da kontrollü salınımlı Essitalopram, SNRI Venlafaksin XR ve ikinci sıra tedaviler için RIMA Maklobemid Benzodiazepinler, Klonazepam, Alprozolam, Bromazepam, Kalsiyum kanal blokerleri, Gabapentin, Pregabalın, Atipik antipsikotikler, Olanzapin, Antiepileptik ilaçlar, Tiagabin, Levetrasetam ve kombinasyon tedavileri için SSRI + benzodiazepin ve üçüncü sıra tedaviler için ise MAOI Fenelzin Performans anksiyetesi için ise B blokerler, Propranolol, Atenolol SSRI: Selektif Serotonin geri alım inhibitörleri; SNRI: Serotonin Noradrenalin geri alım inhibitörleri kullanıldığı aktarılmıştır (Tamam, 2007).

Dünya Sağlık Örgütü'nün kayıtlarına göre (2017), ABD de anksiyete oranı %5.8 ve depresyon ise % 4.9 oranında başta gitmekte ve diğer ülkeler ise şöyle sıralanmaktadır: Afrika % 3.2 ve 5.4, Doğu Akdeniz ülkeleri % 4 ve 4.5, güneydoğu Asya ülkeleri % 26.27, Afrika % 16.43, Amerika % 14.9, Doğu Akdeniz %9.0 ve Batı pasifik ülkeler alanı % 20.53. Ülkeler bazında ise WHO'nun kayıtlarında, sıralama ise şu şekildedir: Rusya 5.5, Gurcistan 5.0, İspanya 5.2, İtalya 5.1, Fransa 4.8, Türkiye 4.4, Kazakistan 4.4, Azerbeycan 4.6, İran 4.9, Irak 3.7 ve Suriye 3.9 (tr.euronews.com).

Türkiye' de tıbbi bitkiler orta Asya şaman geleneğinden itibaren Anadolu insanının yanından eksik olmamıştır. Antalya; Gazipaşa halk pazarında satılan lavanta, nane, dağçayı, kekik başağrısı ve rahatlatıcı özellikleriyle ve kantaron (*Hypericum perforatum*), meyan kökü (*Glycyrrhiza glabra*), sıra (*Conium maculatum*) da Mersin' de olduğu gibi sakinleştirici olarak satılır ve üretilir (Aksoy ve ark, 2016, Everest ve ark, 2016).

Mersin; Aydıncık' a bağlı on köylü ve beş konuşmacı aktarımlarında, Lamiaceae, Rosaceae, Araceae, Asteraceae, Cupressaceae, Orchidaceae ve Pinaceae aileleri ve bunlar içinde en fazla terapitik kullanım için yararlanılan bitkiler dile getirilmiştir. Yine çok kullanılan *Juniperus oxycedrus* (ardıç) meyva ve yaprakları mide ve barsak hastalıkları için kullanılmaktadır (Sargin et al, 2015).

Bireysel bilişsel davranış terapisi, kişiler arası terapi ve davranış terapisi en az farmakolojik yaklaşım kadar etkili bulunmuştur. Yaşam tarzı değişikliklerinden yapılandırılmış egzersizin hastalarda etkili olduğu bilinmektedir. Bitkisel ilaçlar ve besin takviyeleri arasında sarı kantaron otu kullanımı oldukça popüler olsa da ilaç etkileşimi, doz ayarının güçlüğü nedeniyle tercih edilmemektedir. Alternatif ve tamamlayıcı yaklaşımlardan ışık tedavisi etkin bulunmuştur (YALÇIN ve ÖZTÜRK, 2017).

Koşar ve Yozgatlı (2011), bitirme çalışmasında, anksiyete ve depresyonun tedavisinde kullanılan bitkiler ve bitkisel ürünleri; doğrudan etkili bitkiler, *Ginkgo biloba*, *Humulus lupulus*, *Hypericum perforatum*, *Lavandula angustifolia*, *Melissa officinalis*, *Passiflora incarnata*, *Piper methysticum*, *Tilia cordata*, *Tilia platyphyllos*, *Valeriana officinalis* ve dolaylı etkili bitkiler olarak, *Achillea millefolium*, *Actaea racemosa*, *Citrus aurantium sinensis*, *Citrus aurantium*, *Crataegus laevigata*, *Eleutherococcus senticosus*, *Glycyrrhiza glabra*, *Jasminium officinale*, *Matricaria recutita*, *Panax ginseng*, *Papaver rhoeas*, *Vitex agnus-castus* ayırmıştır. Anksiyete ve Depresyonun Tedavisinde Kullanılan Tıbbi Bitki Çaylarını ise, sarı kantaronun toprak üstü kısımları, mayıs papatyası çiçeği, oğul otu yaprağı, civanperçemi ve çarkıfelek bitkisinin toprak üstü kısımları, ıhlamur çiçeği ve kedi otu kökünün on dakika kaynatılması olarak tarif etmişlerdir. Ayrıca, anksiyete ve depresyonun tedavisinde kullanılan aromaterapi uygulamalarından sıcak civanperçemi sargısı, Lavanta yağı göğüs kompresi ve banyo suyunu derlemişlerdir. Bazı bitki çayı tarifleri de tanımlamışlardır. Bunlardan az bilinen bazıları;

Crataegus laevigata, *Papaver rhoeas*, *Passiflora incarnata*, *Salix alba*; *Cola acuminata*, *Lavandula angustifolia*, *Avena sativa*, *Rosmarinus officinalis*. *Valeriana officinalis*, *Rosmarinus officinalis*, *Valeriana officinalis*, *Achillea millefolium*; *Citrus aurantium sinensis*, *Lavandula angustifolia*, *Mentha piperita*, *Rosa damascena* ve *Rosmarinus officinalis*' in çeşitli karışımları şeklindedir.

Almanya' da organik üretim 1997 yılı itibarı ile 450-500 Ha civarında gerçekleşmiştir. Bu üretim Hessen, Bayern, Thüringen, Rheinland' da ağırlıklı olarak yetiştirilen papatya, nane, oğulotu, binbirdelik otu, ada çayı, ısırgan otu, maydanoz, fesleğen, rezene, kimyon ve kişniş şeklindedir. Bu bitkilerin terapitik ağırlıklı oldukları bilinmektedir.

Almanya' da doktorların %80' i bitkisel ürünleri reçetelerine düzenli olarak yazmaktadır ve bunlardan en sık yazılan bitkiler; İstanbul Ticaret Odası 1999 kayıtlarına göre, Ginkgo dolaşım, Papatya dermatolojik, At kestanesi damar, Alıç kalp, Kantaron antideprasan, Mersin (murt) öksürük, Ekinasya bağışıklık sistemi,

ısırgan, Saw palmetto (cüce palmiye) ve Deve dikenini ürolojik şikayetler, Duvar Sarmaşığı öksürük, Ökse otu kanser tedavisinde kullanılan bitkiler halinde günümüzde ülkemize de giriş yapmışlardır.

Ülkemizde doğal olarak yetişen, yaygın olarak çay/diyet çayı olarak kullanılan 2010 yılı mahsulü pakete girmiş Adaçayı, Ihlamur, Kuşburnu, Papatya ve Rezene bitkileri çayları element içerikleri yönünden incelenmiş (Dağdelen ve ark, 2014), en yüksek içeriğe sahip bitki genel olarak Rezene ve en düşük içerik ise Kuşburnunda saptanmıştır. Papatya bitkisi Na, P ve K yönünden infüzyonu ise P ve K yönünden en yüksek içeriğe sahip olduğu görülmüştür. Rezene bitkisi Ca ve Mg yönünden infüzyonu ise Ca, Mg ve Na yönünden en yüksek içeriğe sahiptir. Kuşburnu bitkisi Na, Mg, K ve Ca yönünden en düşük içeriğe sahiptir. Adaçayı bitkisi ise P içeriği en düşük bitkidir. İnfüzyonlarda ise Na ve Ca yönünden en düşük içeriğe sahip bitkiler Ihlamur, Mg yönünden Papatya, P ve K yönünden ise Adaçayı'dır.

Bitkiden infüzyonla suya geçen makro 239 element yüzdesi olarak en yüksek geçişleri Papatya Na, Mg ve Ca, Ihlamur P ve Kuşburnu K ile gerçekleştirmiştir. İkinci bir grup olarak gösterilen Cr, Mn, Fe, Ni, Cu, Zn ve Al yönünden bitkilerde, Cr, Fe, Ni, ve Al elementleri yönünden en yüksek içeriğe sahip bitki Rezene, Mn içeriği en yüksek bitki Ihlamur, Cu içeriği en yüksek bitki Ihlamur ve Rezene, Zn içeriği en yüksek bitki Rezene ve Adaçayı olduğu belirlenmiştir. Ancak genel olarak bitkilerden sıcak suya Cr, Cu ve Zn geçişi gerçekleşmemiştir (Dağdelen ve ark, 2014).

Ülkemiz çok zengin doğası itibari ile halen işlenmemiş bir bitki ihracatçısı olmaya devam etmektedir. Ülkemizde en fazla üretilen üç ürün kırmızıbiber, anason ve kimyondur. Bu üç ürün 1988 yılından itibaren üretim kayıtlarında mevcuttur. Kekik üretimi ise 2004 yılından itibaren, çörekotu, rezene, kişniş, süpürge otu ise 2012 yılından itibaren kayıtlara girmiştir.

Türkiye dünya defne ihracatında hemen hemen tek ihracatçı ülke konumunda olup, toplam ihracatın %90.0'ünü karşılamaktadır (ÖZTÜRK, 2012).

Aktarlarda satılan bitki sayısı 300 civarında olup 70-100 kadar bitkinin ihracatı yapılmaktadır. Dünyada ticareti yapılan tıbbi ve kokulu bitkilerin % 50'si gıda , % 25'i kozmetik ve % 25'i de ilaç sanayiinde kullanılmaktadır. Dünya bitkisel drog ticaretinin 10-13 milyar dolar seviyelerinde gerçekleşmekte olduğu tahmin edilmektedir. Hemeopatik gutu cola; *Centhella asiatica*, Hindistan ve güney Afrika'dan ülkemize girmektedir. *Polygonum multiflorum* gibi bazı türler de yeni girmiştir.

2005 yılında 62.6 milyon dolar olarak gerçekleşen tıbbi ve aromatik bitki ihracatının değer olarak %28.6'sı kekik, %18.9'u defne yaprağı, %17.1'i kimyon, %9.4'ü keçi boynuzu, %7.5'i adaçayı ve %7.4'ü anason ihracatından elde edilmiştir. İhrac edilen bitkiler Defne, Kekik, Adaçayı, Kimyon, Meyan kökü, Ihlamur, Keçi boynuzu, Biberiye iken İthal edilenler; Safran, Rezene, Kekik, Adaçayı, Çemen, Anason, Ihlamur, Kişniş, Kimyon, Sumak, Biberiye, Meyan Kökü, Keçi boynuzu, Çörekotu, Zerdeçal, K. Kimyonu, Tarçın, Karanfil ve Zencefildir. Türkiye' de kekik doğadan da toplanır ve dünya kekik ihracatında birinci sırada bulunmaktadır. En fazla ihraç edilen tür İzmir kekiği olarak bilinen *Origanum onites* 'in üretimi Denizli, Manisa, Muğla, Uşak ve Hatay'da yapılmaktadır (Öztürk, 2012).

Organik Tarım Kapsamına giren diğer bitkiler; antidepresant olarak kullanılan ekinazyia (Echinasia purpurea) dışında Lycium barbarum (Goji bery/ kurt üzümü, Marmaralı, Anamur da var), çörek otu, pelit, mercan köşk, püren, deve dikeni (doğadan toplama), hayıt (doğadan toplama), yoğurt otu (Galium aperine), aslan pençesi (Alchemilla vulgaris), papatya (doğadan toplama), sarı kantaron otu, su teresi, zahter otu/ karabaş kekik (Thymbra spicata), Gilaburu, kuzu kulağı, kantaron, kişniş (Coriandrum sativum), lavanta, hodan (Borago officinalis), melisa ve nanenin de doğadan toplaması tonlar miktarında yapılmaktadır.
<http://www.Tubives.com>

Ülkemizde kırkın üzerinde ilde tıbbi ve aromatik bitkiler organik olarak üretilmektedir. Antalya, Aydın, İzmir, Mersin ve Kocaeli illeri bitki çeşitliliği bakımından ilk sıralarda yer alırken, Antalya'da, Aydın'da ve İzmir'de kekik, Afyonkarahisar'da anason, gül ve kimyon, Isparta'da gül, Manisa'da haşhaş, Muğla'da ada çayı, Bitlis'de meyan kökü, Burdur'da rezene, Kastamonu'da kuşburnu ve Mersin'de defne, keçiboynuzu ve ada çayı üretimleri yapılmaktadır. Ebegümeci, ısırgan, kapari, pelit, rezene, mersin, elma Organik Tıbbi ve Aromatik Bitkiler olarak buna katılır
(<http://docplayer.biz.tr/29408100-Turkiye-de-tibbi-ve-aromatik-bitkilerin-genel-durumu.html>)

MATERYAL ve METOD:

Materyal kutu bazında kullanılan antidepresan ilaç ve bitki sayısıdır. Bu çalışmada konu odağını oluşturan Cipralex (escitalopram) depresyon tedavisinde kullanılır. Yaygın anksiyete bozukluğu, sosyal fobi, panik bozukluk,obsesif kompulsif bozuklukta da etkili bir ilaçtır. Bunlar dışında hekiminiz, Cipralex (escitalopram)'ı burda sıralanmamış olan başka bir tıbbi durum için de uygun görebilir.

Cipralex (escitalopram) yaşlılar, hamileler, gebelik ihtimali olanlar, 18 yaş altı kişiler, kalp hastalığı, diyabet ya da elilepsi, karaciiğer veya böbrek fonksiyonunda bozukluk olanlar, daha önce mani geçirenler, geçmişte mani ya da psikotik bozukluk tablosu olanlar, EKT uygulanmakta olan kişiler, dar açılı glokom olarak bilinen göz tansiyonu olanlarda, geçmişte mide-barsak kanamsı geçirmiş kişilerde dikkatle kullanılmalıdır. Son 14 gün içinde ülkemizde Aurorix adı verilen, MAO inhibitörü grubu ilaç kullanmış olanlarda ve halen hastalığın manik döneminde olan kişilerde kullanılmaması gereklidir.
(<http://www.psikiyatri.net/cipralex-bilgi/>).

III. grup antidepresanlar olarak adlandırılan SSRI'lar, 5-HT geri alımının blokajı yoluyla, seçici olarak serotonin iletimini artırır ve post sinaptik reseptörlerin sayı ve duyarlığında azalmaya yol açarlar. 1989 yılından sonra depresyonda ve diğer birçok psikiyatrik hastalıklarda yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Antidepresan etkinlik açısından trisiklerden önemli bir fark göstermemelerine karşın tolerabilite ve yüksek dozlarda bile toksisite açısından TSA'lara üstünlük sağlarlar. Adrenerjik, histaminerjik, muskarinik, reseptörlerle etkileşime girmemeleri nedeniyle

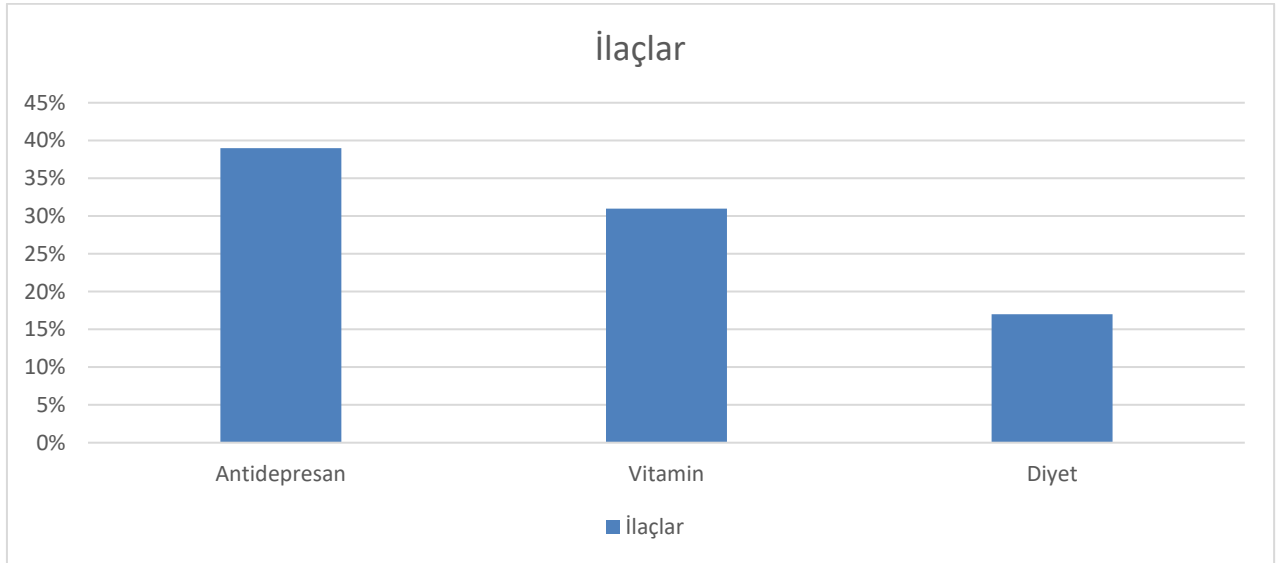
trisiklik ve tetrasiklik ilaçların antikolinergik etkileri, kardiyak yan etkileri, kilo alımı, sedasyon gibi yan etkilerine kıyasla oldukça az yan etkiye neden olurlar. Grup olarak SSRI'ların antidepresan etkinlikleri açısından fark olmamakla birlikte yan etki profilleri ve farmakokinetik özellikleri farklıdır. Genelde görülen yan etkileri; anksiyete, uykusuzluk, bulantı ve ishal gibi GİS semptomları, baş ağrısı, iştah azalması, gecikmiş orgazm ve libido azalması gibi seksüel fonksiyon bozukluklarıdır. Az görülen yan etkileri letarji, yorgunluk, terleme, tremor ve ekstrapiramidal semptomlardır. Laboratuvar testlerinde hiponatremi, kolesterol yüksekliği ve kanama zamanında uzama görülebilir. SSRI'ların -özellikle yarılanma ömürleri kısa olan sertralin, paroksetin ve fluvoksamin- ani bırakılmasında tremor, vertigo, ataksi, bulantı, kusma, uykusuzluk, ajitasyon, anksiyete, parestezi, depersonalizasyon, derealizasyon gibi kesilme belirtileri görülebilir. Grup olarak SSRI'lar MAOI (Monoamino oksidaz inhibitörleri; ana olarak depresif bozuklukların tedavisinde tercih edilir ve diğer antidepresan ilaçlarla eşdeğer etkinlikte olduğu kabul edilir) ile birlikte kullanıldığında hipertermi, rijidite, myoklonus, otonomik belirtiler ve ajitasyonla seyreden fatal bir tabloya yol açabilir.

<http://www.haticeguz.com/tr/article/desc/15229/antidepresanlar.html>

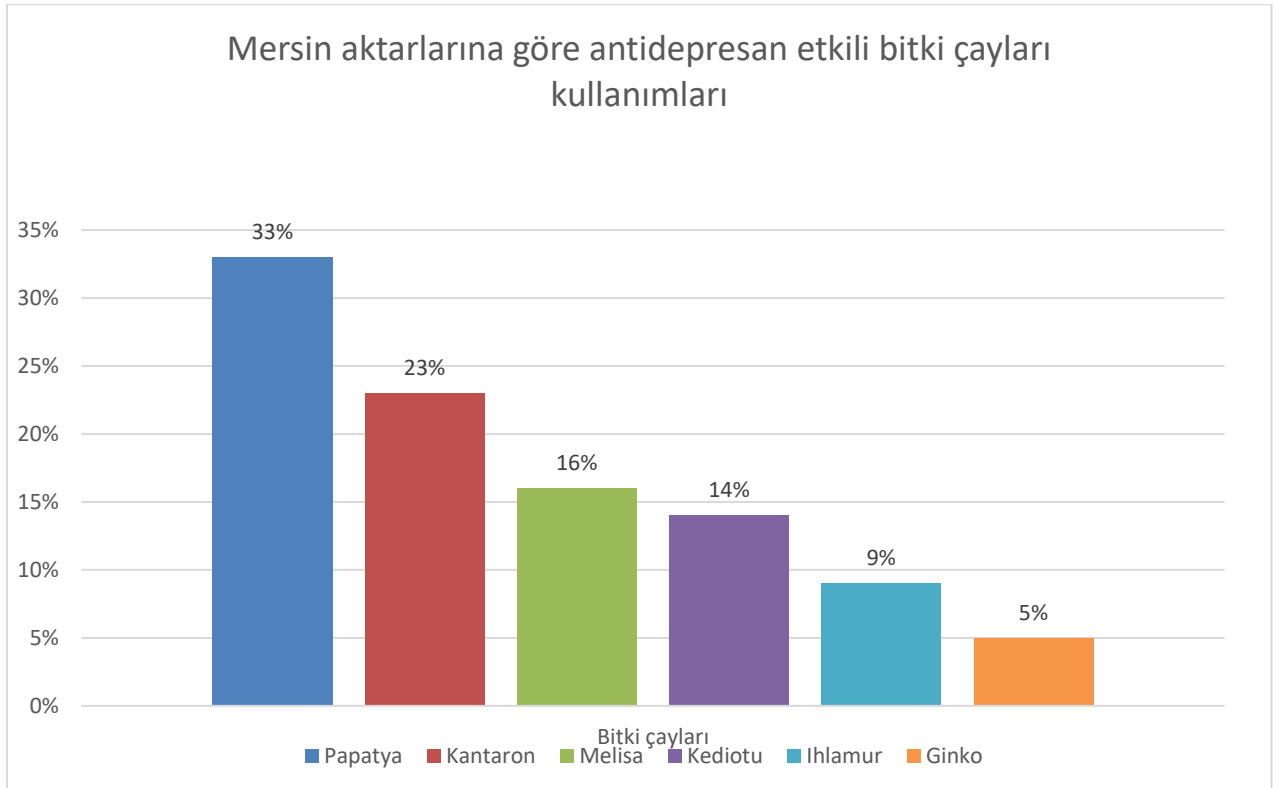
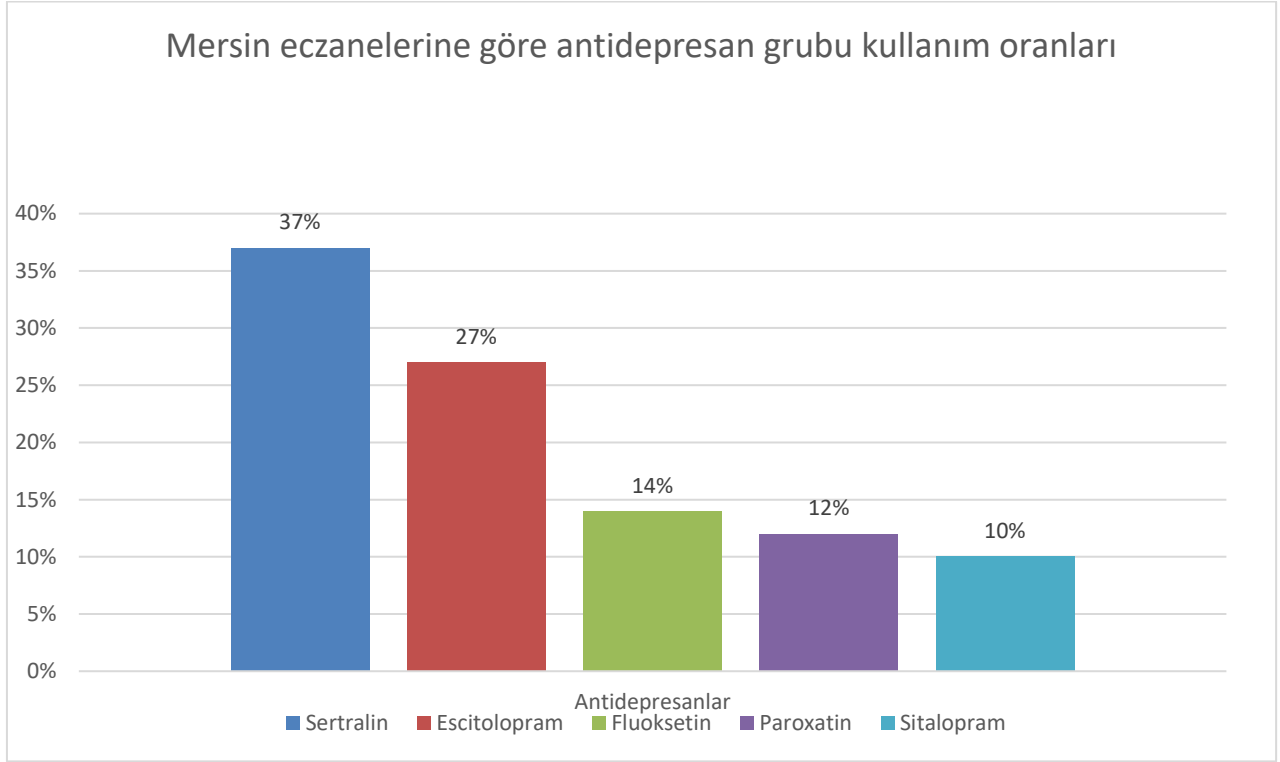
BULGULAR

Mersin'in çeşitli bölgelerindeki eczanelerle ve aktarlarla yapılan 2016 yılı ağustos eylül ekim ayları anketler sonucu;

Eczanelerden alınan ilaçların sayı olarak bakıldığında ilk sırada antidepresan ilaçlar olduğu gözükmektedir.

Mersin'in çeşitli bölgelerindeki eczanelerle yapılan anket sonuçlarına göre en sık kullanılan antidepresan ilaçlar ve sedatif etkili bitki çaylarının sıralaması;

Yukarıdaki anket çalışmalarına göre sıklıkla kullanılan antidepresan ilaç ve bitki çayları kıyaslandığında aşağıdaki karşılaştırma örnek verilebilir.

İlaçlar

- Sertralin
- Escitalopram
- Fluoksetin
- Paroksetin
- Sitalopram

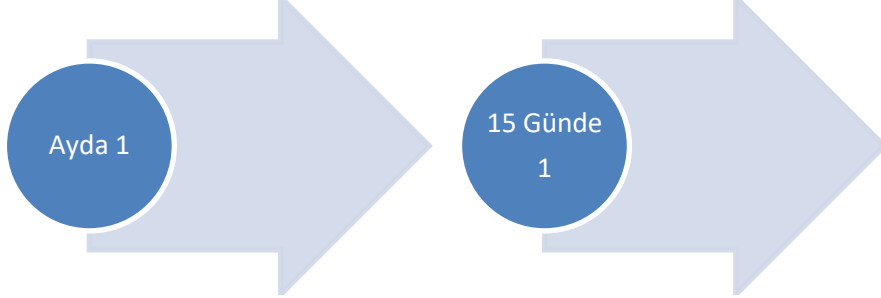
Bitkiler

- Papatya Çayı
- Kantaron Çayı
- Melisa Çayı
- Kedi Otu
- Ihlamur

Eczane anketlerinde antidepresan ilaçların eczaneden alım sıklığı, kullanım şekilleri ve hasta yaş grubu ise;

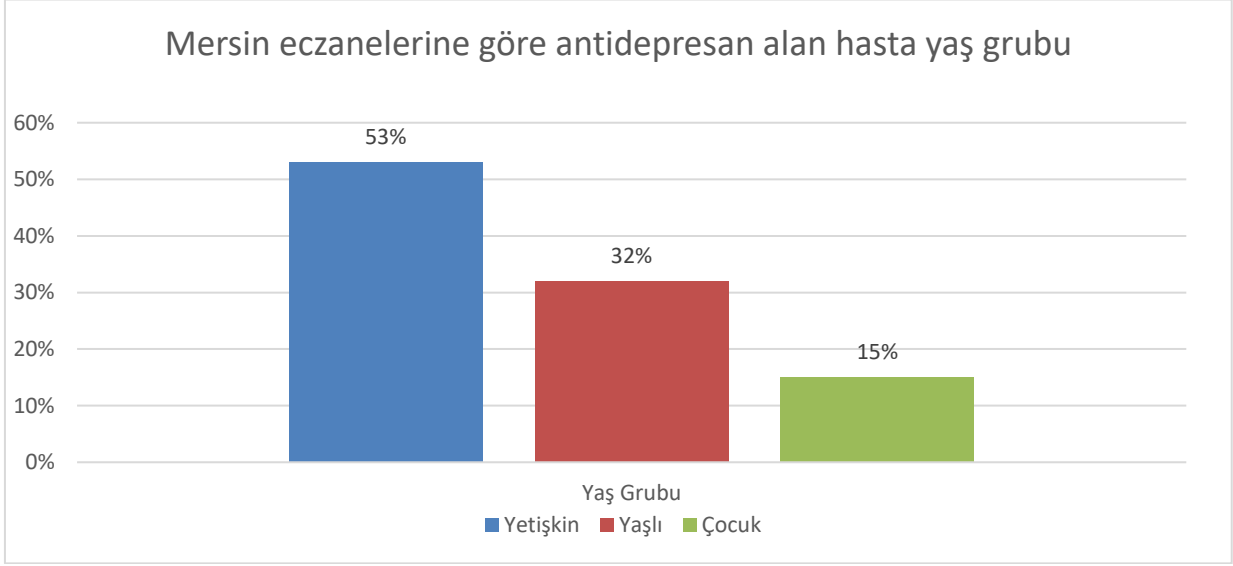
ANTİDEPRESANLARIN ECZANELERDEN ALIM SIKLIĞI

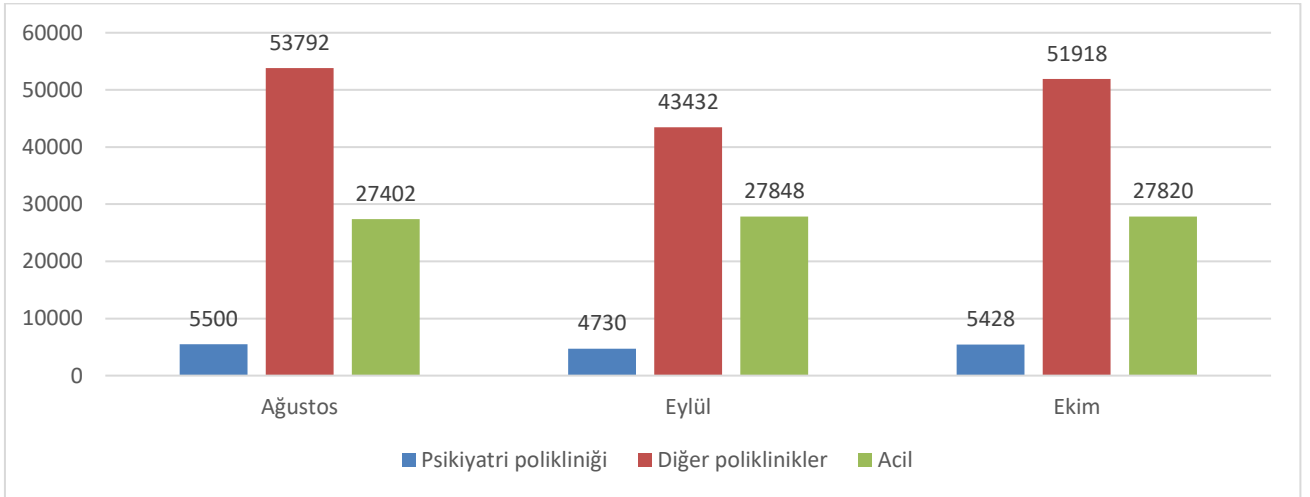
ANTİDEPRESANLARIN KULLANIM ŞEKLİ

GÜNDE
1X1

ANTİDEPRESAN ALAN HASTA YAŞ GRUBU (%)

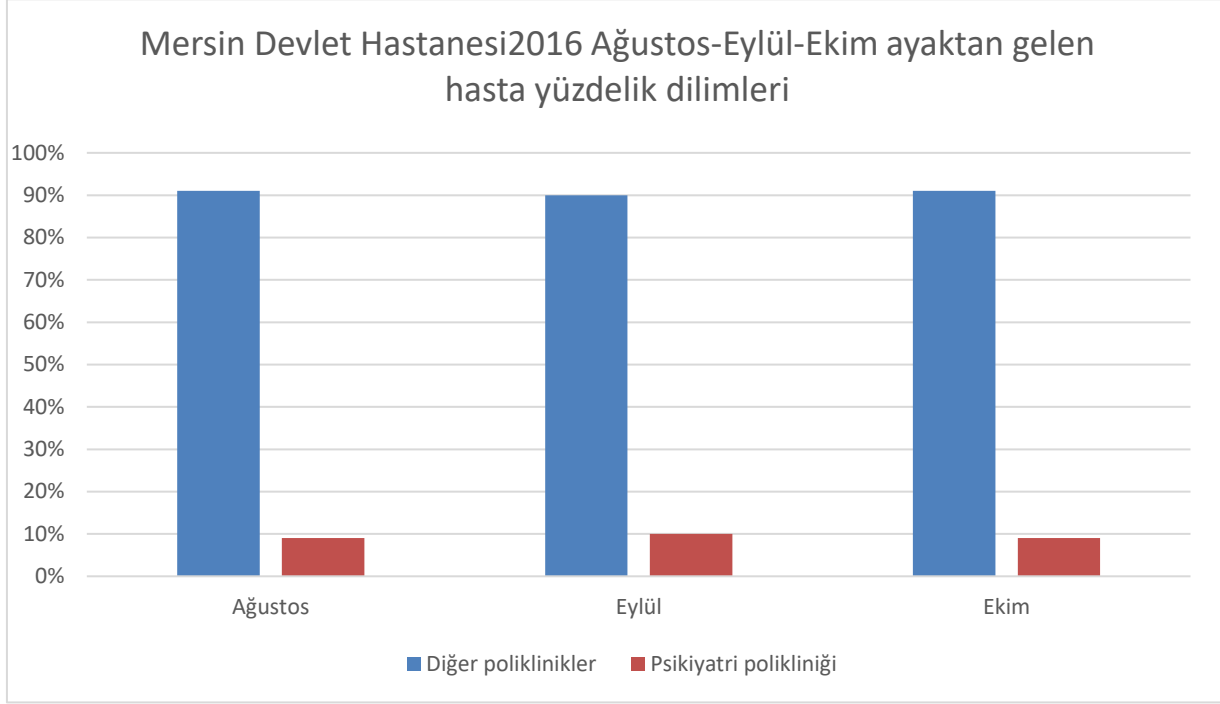

Mersin Devlet Hastanesine 2016 yılı ağustos eylül ekim aylarında psikiyatri, acil ve diğer polikliniklerine başvuru sayıları ve yüzdelik oranları;

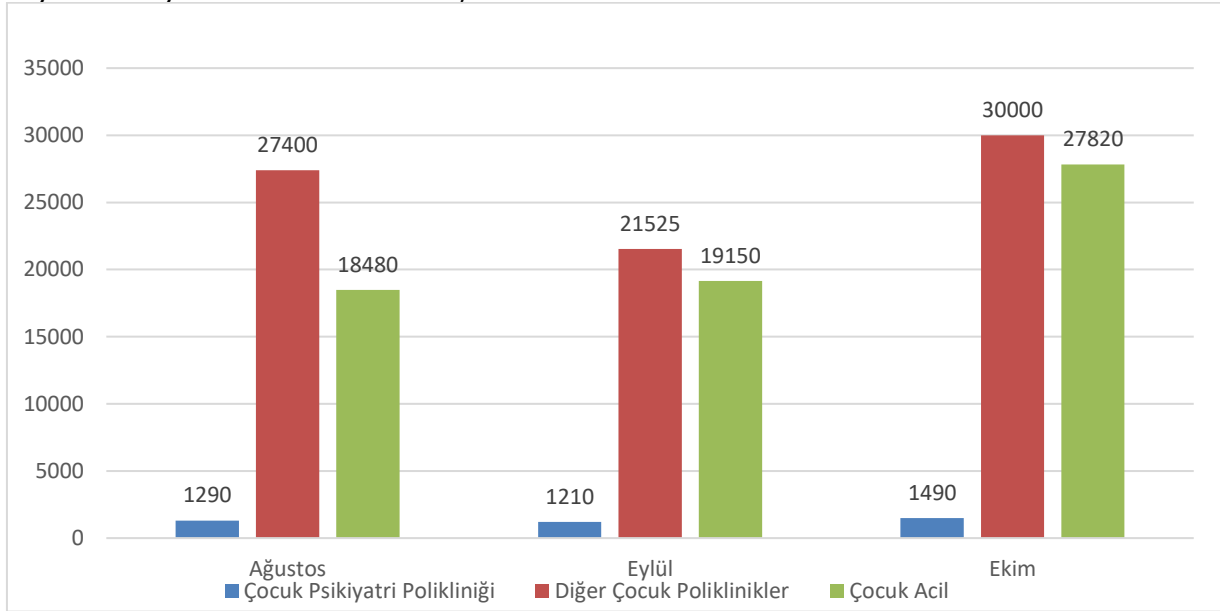

Yukarıdaki verilere göre Mersin Devlet Hastanesi 2016 yılının ağustos-eylül-ekim aylarında psikiyatri polikliniğine gelen hasta sayısı en çok ağustos ayında 5500 kişi, ekim ayında 5428 kişi ve en düşük hasta sayısı eylül ayında 4730 kişi görünmektedir

MERSİN DEVLET HASTANESİ GELEN HASTA YÜZDELİK DİLİMİ

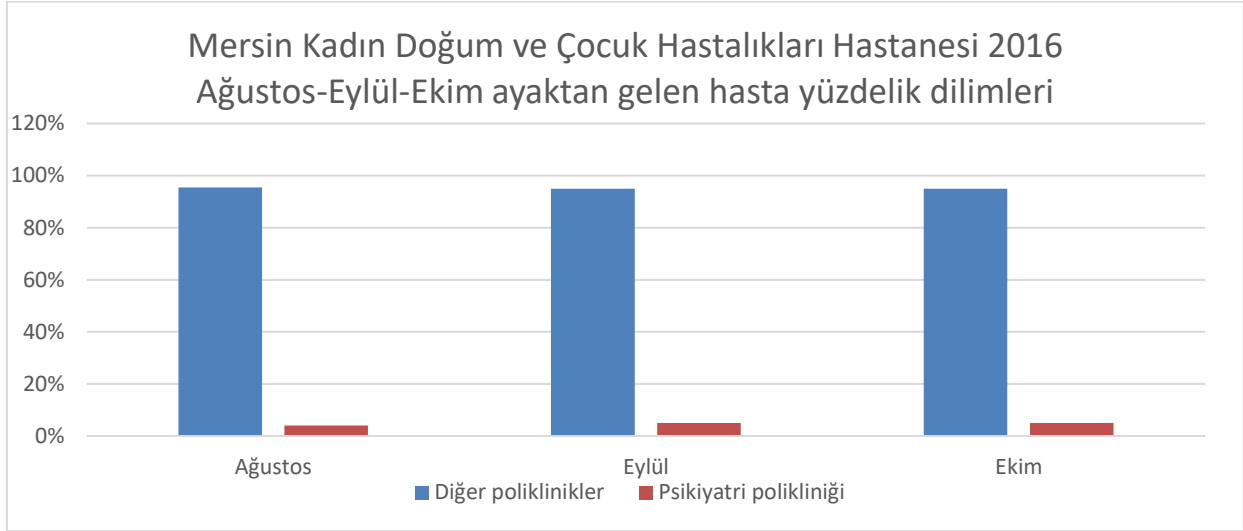

Mersin Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesine 2016 yılı ağustos eylül ekim aylarında çocuk psikiyatri, çocuk acil ve diğer çocuk polikliniklerine başvuru sayıları ve yüzdeler oranları ise;

Yukarıdaki verilere göre ise Mersin Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi 2016 yılının ağustos-eylül-ekim aylarında Çocuk Psikiyatri Polikliniğine gelen çocuk hasta sayısına göre en çok ekim ayında 1490 çocuk, ağustos ayında 1290 çocuk ve en düşük hasta sayısı eylül ayında 1210 çocuk olarak görünmektedir.

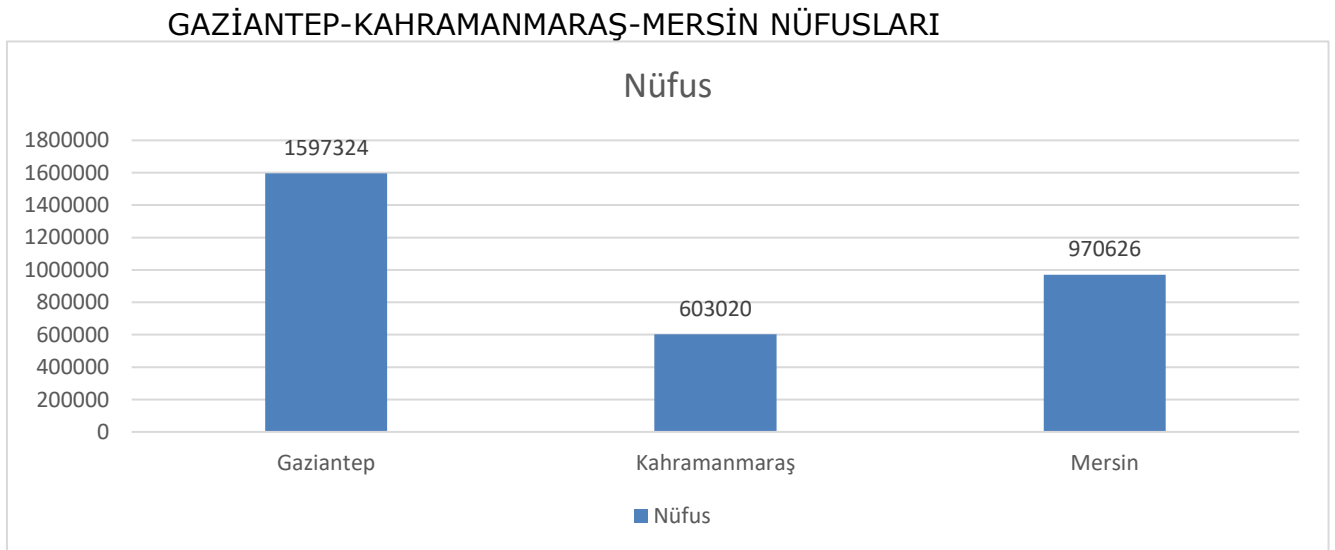
MERSİN KADIN DOĞUM ve ÇOCUK HASTALIKLARI HASTANESİ GELEN HASTA YÜZDELİK DİLİMİ

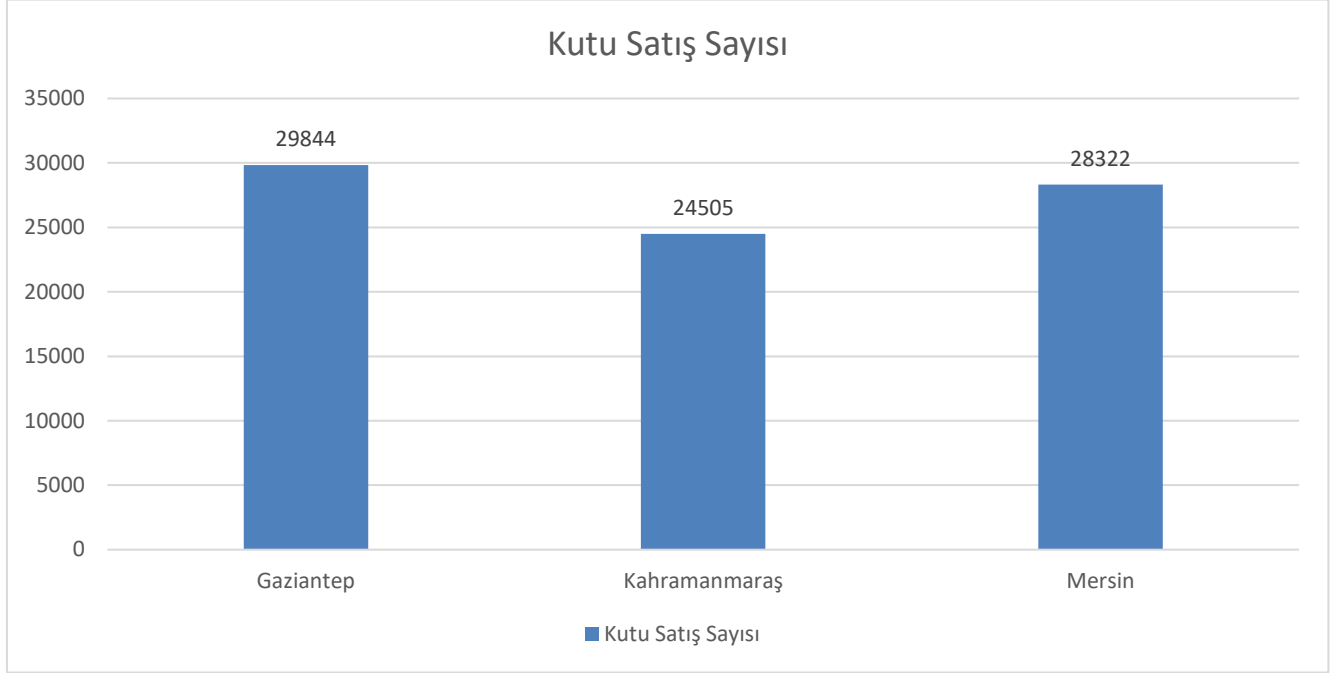
İstatistiklere göre çocuk hastaların ortalama; % 5 civarı psikiyatri polikliniğine gitmişken, yetişkin hastaların yaklaşık % 10 civarı psikiyatri polikliniğine gitmiştir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

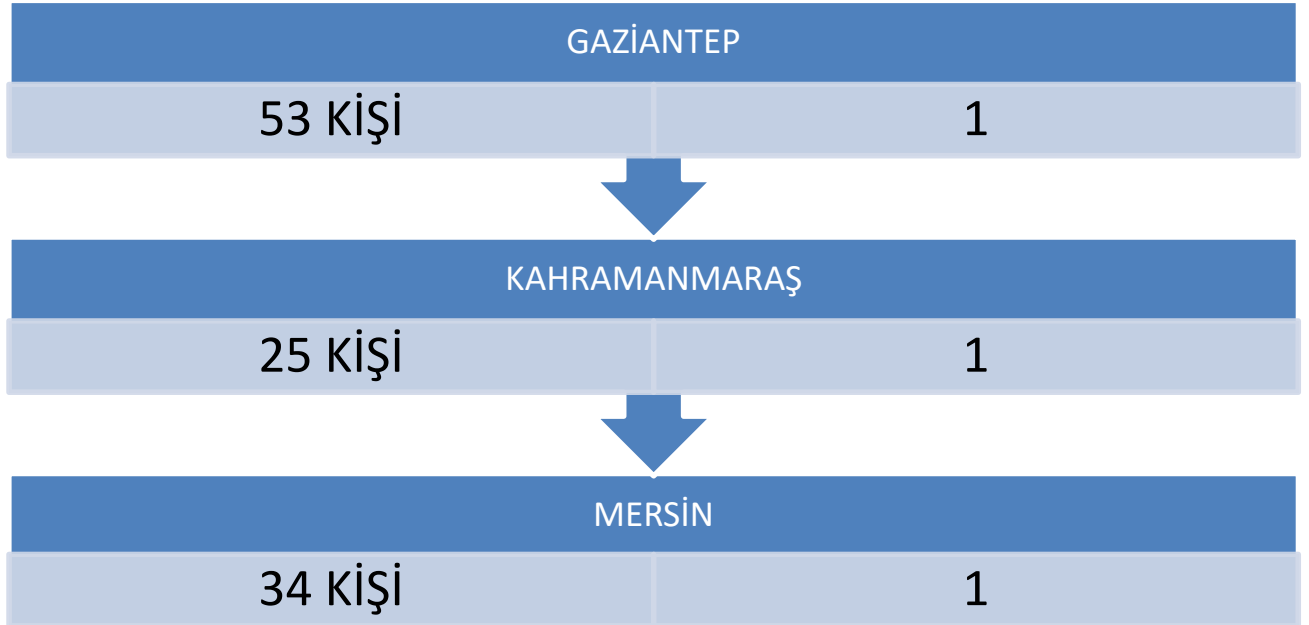
Etken maddesi Essitalopram, piyasa ismi Efram olan antidepresan ilacın Gaziantep, Kahramanmaraş ve mersin deki kullanım oranları nüfusa vurulduğunda, bir hastanın ayda 1 kutu tükettiği varsayımıyla şu istatistik veriler ortaya çıkmakta;

GAZİANTEP-KAHRAMANMARAŞ-MERSİN ESRAM KUTU SATIŞ SAYISI (EKİM 2016)

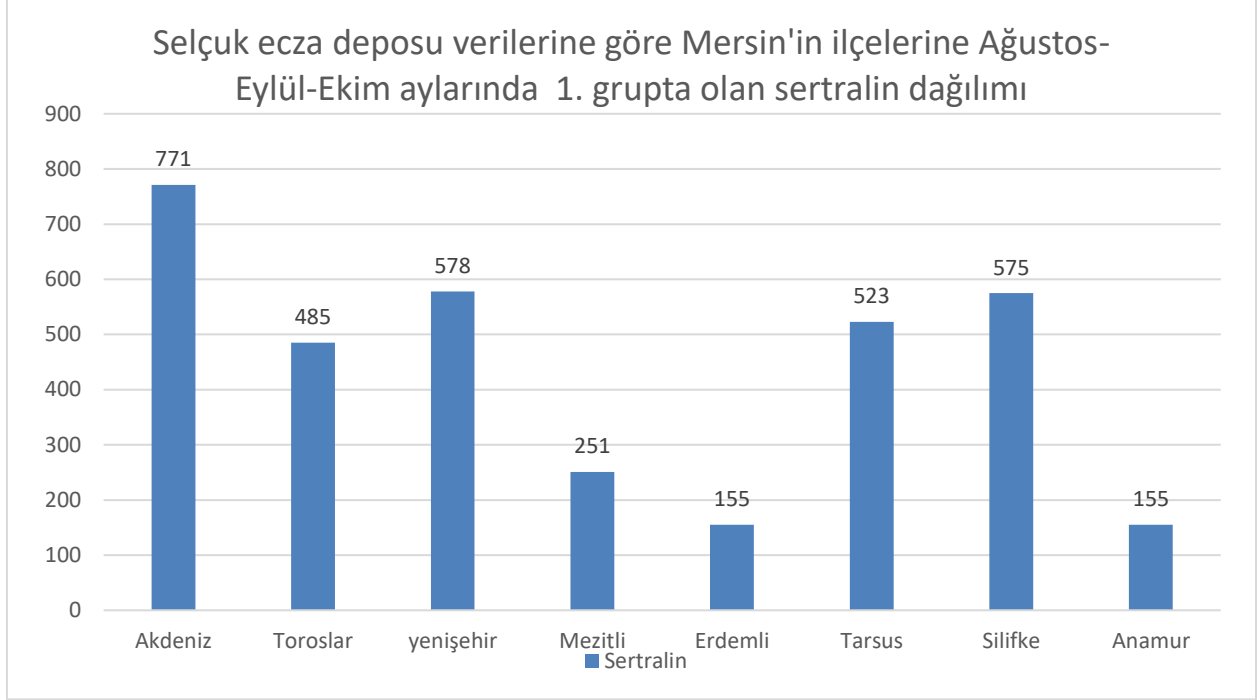

İSTATİSTİKSEL OLARAK ESRAM KULLANIM ORANI

Etken maddesi Escitalopram olan antidepresan ilacın Gaziantep-Kahramanmaraş-Mersin kutu satış sayılarının bu illere nüfusa oranladığımızda 1/25 oranla en çok kullanan ilin Kahramanmaraş, 1/34' le Mersin ve en az kullanım olarak 1/54' le Gaziantep olduğu görülmektedir.

Aynı zamanda Selçuk ecza deposu verilerine göre en çok satışı olan sertralin grubunun, mersin ilçelerindeki satış oranları ise;

Yukarıdaki verilere göre mersin ilçelerinde sertralin grubu ilaçların en çok satıldığı ilçe Akdeniz ilçesi olmak üzere daha sonra Yenişehir, Silifke, Tarsus, Toroslar, Mezitli, Erdemli ve Anamur gelmektedir.

Geçen yüzyıl içinde, iki savaşın yarattığı anksiyete (kaygı bozukluğu), ressam eserlerine son yıllarda gençlerin birbirini korkutmak için kullandığı ve günümüzde Türkiye’de de moda olan “çığlık” figürlü masklar ile yansımıştır (Özfirat, 2017). “Hayat dansı, Hasta odasında ölüm ve Karl Johan Sokağında bir Akşamüstü” eserlerinin yapımcısı Munch da anksiyete ve bu anlatılanları daha 1890’lerde betimlemiştir. Yeni bir çeşit paylaşım savaşının ya da rolleri açık bir üçüncü dünya savaşının yaşandığı bugünün dünyasında ise kaygı ve ümitsizlik duygularıyla baş edemeyenler için vücudu uyuşturup uyutan tüm maddeler, kendi başına bir silah olarak kullanılmaya başlanmıştır. Böylece gençler ve düşünen insanlar yok edilecek ve yok edenlerin ellerindeki maddi imkanlar ve güce bağlı özgüven de artacaktır. Önü kısa, sahte mutluluk ve cesaret duygusu, ardı ise koskoca bir boşluk olan böyle bir silahı kullananlar için kimin canının yanacağı ve kaybedeceği ise önemsizdir.

Son yıllarda Türkiye’ de genç-orta yaş vücut ve ruhuna yönelmiş bu tehdit, algılanmış, anlaşılabilir ve Sağlık Bakanlığı ve güvenlik/narkotik güçleri tarafından mücadeleye girilmiştir. Her çeşit sakinleştirici maddenin düşük fiyatla ya da

bedava, çoğu uzmanlık alan dışı hekimlerce yazılıp veya reçetesiz alınması, sadece tatlı hazzı teşvik eden sanal dünyayı kişilere ulaştıran cep telefonu dünyasındaki uygulamalara benzetilebilir.

Anne karnından itibaren hastalık, ölüm, ayrılık gibi kaçınılmaz hayat olayları ile şiddet, travma, korku ve savaşların insan üzerinde yarattığı anksiyete (kaygı) ve depresyon karşısında, antidepresan kullanmadan kendimizi iyileştirmek için ne yapabileceğimiz konusuna dikkat çekilmek istenmiştir.

Aslında, anksiyete ile yaşamak taşdevrinde mağaralara saklanan insan gerçeği kadar doğaldır. Kendini farklı boyutlara taşımak isteyen insan için ileriki yüzyıllarda da kötülüğün sınırlarının aşıldığı ölçüde anksiyete hep doğal kalacaktır.

Ülkemizde, tüm bunlarla başa çıkabilmek için "kendinden aşşağını görebilmek, küçük şeylerle mutlu olabilmek, doğaya açılmak ve haline şükredebilmek, boş sözlere iltifat etmemek ve iyilikseverlik" geleneksel kültür felsefemizde ve "tövbe, tevekkül, zikir, zekat ve namaz" ise bununla birlikte dinimizde yer alır ve ümitsizliğin insanı yoldan çıkaracağına inanılmaktadır. Şaman Türklerde olduğu gibi, 3. yüzyılın Budist Türklerinin kurdukları ilk hastanelerde de terapi için kaplıca, at biniciliği ve fitoterapiyi kullandıkları Yoska (2005) tarafından bizlere hatırlatılmaktadır.

İnsanlar yalnızlaşma-dışlanma- soyutlanma ve gelecek endişesini yenebilmek için bir yere ya da bir şeylere sığınmak zorunda kalabilirler; doğal, çaresiz ve kaçınılmaz şekilde herkesin üstlendiği bu süreç yine ağlayıp üzülerken yaşanabilmeli veya Antoine de Saint Exupery'nin "Küçük Pren" öykü kitabındaki gibi bir çiçeğin sorumluluğunu hissederek mutlu olmaya çabalamalılar. Eski el sanatlarına geri dönerek, sinema, tiyatro, vodvil benzeri güzel sanatlarla uğraşmak, fotoğraf çekmek, dil öğrenmek, kitap okuyarak ruhu beslemek şeklinde bir sonraki zaman adımına geçmeye çalışmalılar.

KAYNAKLAR

Mersin Devlet Hastanesi ve Mersin Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi bilgi işlem servisi kayıtları, 2016.

Banu eczanesi, İrfan eczanesi, Çilek eczanesi, Alper eczanesi, Yunus eczanesi, Çiğdem eczanesi

Akarca baharat, Hekimhan Malatya Pazarı, Çukurova Baharatları, Devran Lokman Hekim, Nursima Lokman Hekim, Burcu Baharat

Nobel İlaç Firması kayıtları, 2016.

Mersin İl Sağlık Müdürlüğü, 2016.

Tamam, L. 2007. Bipolar Bozukluk İle Anksiyete Bozukluğu Birlikteliği: Bir Gözden Geçirme, Türk Psikiyatri Dergisi 2007; 18(1):59-71.

Karadağ, F. 2010. Brain Imaging in Anxiety Disorders, review, Türkiye Klinikleri J Psychiatry-Special Topics 3(4):19-30.

Özten, E., Tufan, A. E., Eryılmaz, G., Sayar, G. H., Bulut, H.. 2016. The prevalence of adult separation anxiety disorder in a clinical sample of patients with ADHD, Anadolu Psikiyatri Derg. 17(6): 459-465.

Akar, F. Y. 2016. Anksiyete, Depresyon ve Bellek Fonksiyonlarında Nitroerjik Sistemin Rolü, Nitroerjik System's Role in Anxiety, Depression and Memory Function, review, Türkiye Klinikleri J Pharmacol-Special Topics,4(1):30-5

Özfirat, Y. 2017. 20. Yüzyıldan günümüze figür resminde Kaygı (Anksiyete), yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi.

Yoska, E. 2005. Türkiye Selçuklularında XII. Yüzyıldaki tıbbi gelişmeler, Kayseri; Erciyes Ün., Sosyal Bil. Ens. Yüksek lisans tezi, 245 s.

Ferguson, J. M. 2001. SSRI Antidepressant Medications: Adverse Effects and Tolerability Prim Care Companion J Clin Psychiatry; 3(1): 22–27.

Maguire MJ, Weston J, Singh J, Marson AG. 2014. Antidepressants for people with epilepsy and depression. Cochrane Database Syst Rev. Dec 3;(12):CD010682.

Ostuzzi G, Matcham F, Dauchy S, Barbui C, Hotopf M. 2015. Cochrane Database Syst Rev. 1(6):CD011006

Antidepressants for the treatment of depression in people with cancer.

De Saint-Exupéry, A. 1943. Küçük Prenses, 211 s.

Karamustafaloğlu, O., Yumrukçal, H. 2011. Depresyon ve Anksiyete Bozuklukları, Med. Bull. Şişli Eftal Hospital Tıp Bülteni, 45(2):65-74.

http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/03/160317_vert_cul_munch_ciglik

<https://www.mynet.com/cocuklarinizi-koruyun-130-gencin-olumune-neden-olan-bilgisayar-oyunu-dunyayi-ayaga-kaldirdi-1205617-mykadin>

<http://www.mynet.com/haber/yasam/cinayet-failini-sosyal-medyada-kapak-fotografi-yapmis-3262419-1> <https://www.habererk.com/guncel/esrardan-20-kat-daha-tehlikeli-uyusturucu-skunk-h24211.html>

<http://www.mynet.com/haber/guncel/bonzainin-yerini-o-aldi-ani-olumlere-neden-oluyor-3221985-1>

<http://ismek.ist/blog/icerik.aspx?p=1002>

http://www.tavsiyee diyorum.com/makale_550.htm, ölüm arzusu yaratan antidepresanlar

<http://www.pivada.com/edvard-munch?eser=yazar-hans-jaegerin-portresi-1889-tuval-uzerine-yagliboya-109-x-84-cm-nasjonalgalleriet-oslo-norvec>

<http://www.mynet.com/haber/yasam/istanbul-universitesi-onunde-ibretlik-bonzai-manzarasi-3264986-1>

N.X. Dung, Le Kiem Bien, P.A. Leclercq, 1992. The essential oil of Amomum tsaoko Crevost et Lemarie from Vietnam, Journal of Essential Oil Research, 4: 1(91-92).

Tıbbi ve aromatik bitkiler sektör raporu aralık, 2012.

Bozdemir, N., Karakuş, G., Kurdak H. 2017. Türkiye ve Dünyada Erişkin Depresyonu Epidemiyolojisi, 8(1):1-6 Türkiye Klinikleri Aile Hekimliği Özel Dergisi, Birinci Basamakta Erişkinde Depresyona Yaklaşım Özel Sayısı.

Everest, A., Erdoğan Eliuz, E.A., Aslan, D.C., Meydancı, İ. E., Tümay, M., Vaktiyok. M. Modern Yaşamın Hastalığı: Depresyon ve Mersin Bölgesinde Bitkisel Antidepresan Kullanımı, Research Journal of Biological Sciences 9 (2): 62-67, 2016.

Aksoy, A., Çelik, j., Tunay, H., 2016. Gazipaşa ilçe pazarında satılan ve halk tarafından kullanılan bazı bitkiler ve kullanım nedenleri, BİBAD 9(2) 55-60.

Sargin, S. A., Selvi, S., Büyükcengiz. M. Ethnomedicinal plants of Aydıncık District of Mersin, Turkey Journal of Ethnopharmacology 174 (2015) 200–216.

Öztürk, M. T. (2012). Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin Dış Ticaretimizdeki Yeri. Tokat: Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Sempozyumu Bildiri Kitabı S.33-44. Tokat.

Muşlu, C., Baltacı, D., Kutanis, R., Kara, İ. H. Birinci Basamak ve Hastanede Çalışan Hemşirelerde Anksiyete, Depresyon ve Hayat Kalitesi Konuralp Tıp Dergisi 2012;4(1):17-23.

Taycan, O., Kutlu, L., Çimen, S., Aydın, N. Bir üniversite hastanesinde çalışan hemşirelerde depresyon ve tükenmişlik düzeyinin sosyodemografik özelliklerle ilişkisi, Anatolian Journal of Psychiatry 2006; 7:100-108.

Pıçakçıefe, M. 2010. Çalışma Yaşamı ve Anksiyete, TAF Prev Med Bull; 9 (4):367-374.

Kaya, F., Alım, M. 2015. Coğrafya öğretmenlerinin stres kaynakları üzerine bir araştırma, Doğu Coğrafya Dergisi – 34 (171-186).

Yalçın, B. M., Öztürk, O. Birinci Basamakta Depresyon Tedavisine Yaklaşım, Türkiye Klinikleri J Fam Med-Special Topics 2017;8 (1): 29-37.

Dağdelen, A.F., Güzelsoy, N. A., Biricik, G. F., Dağdelen, A. 2014. Bazı Tıbbi ve Aromatik Bitkiler ve Çaylarının Mineral İçeriklerinin Belirlenmesi , II. Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Sempozyumu, 235
arastirma.tarim.gov.tr/yalovabahce/Belgeler/Dokumanlar/tibbi_bildiri_kitabi.pdf

<http://medipol.edu.tr/Document/Galeri/Dokuman/dokumangalerisi/ArastirmaMerkezleri/GETTAM.pdf>
Tıbbî Bitkisel Ürünler - Teb www.teb.org.tr/versions/64

<http://bozoksempozyumu.bozok.edu.tr/dosya/cilt4.pdf>

<http://traglor.cu.edu.tr/objects/objectFile/Pjccpe2f-13122012-15.pdf>

http://kudaka.org.tr/apb/tarim_raporlari/tra1_bolgesi_tibbi_aromatik_bitkiler_sektoru_strateji_dokumani.pdf

http://www.ttb.org.tr/mevzuat/?option=com_content&view=article&id=810:gelen..

<http://www.haticeguz.com/tr/article/desc/15229/antidepresanlar.html>

http://www.psikiyatri.net/cipralax-bilgi/Mayıs_27,_2015,_Prof._Dr._Oğuz_Berksun

<http://www.Tubives.com>

<http://www.homeopathycenter.org/remedy/hydrocotyle-asiatica>